

Секція: Міжнародна економіка

РУБАН ВІКТОРІЯ ОЛЕГІВНА

студентка кафедри міжнародної економіки

НТУУ «Київський політехнічний інститут»

м. Київ, Україна

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПОНЯТТЯ «СЕКТОРАЛЬНА ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ»

Посилення інтеграційних процесів у світовій економіці вносить свої корективи у діяльність суб'єктів господарювання в будь-якій країні: з одного боку відкривається ряд нових можливостей для їх розвитку, а з іншого – з'являються ризики, які навпаки можуть загрожувати успішності функціонування суб'єктів господарювання. В умовах пошвидшення процесів інтеграції та структурної перебудови економік країн особливої важливості набуває вивчення та детальний аналіз значення і впливу різних варіантів активізації співпраці держав та регіонів.

Розглядаючи поняття європейської інтеграції, варто зазначити, що вона являє собою процес взаємного співробітництва та поступового зближення в економічній, політичній, культурній, інформаційній, соціальній сферах на рівні окремих громадян, об'єднань, регіонів і держав Європейського Союзу. Метою процесу євроінтеграції є спільна розробка та проведення єдиної злагодженої економічної та соціальної політики відносно тих загроз та викликів, які існують у сучасному світі.

Однією з відомих моделей міжнародної економічної інтеграції є популярна в середині ХХ ст. теорія секторальної інтеграції М. Шумана [1]. Як повідомляється, саме за його ініціативою було засновано Європейське об'єднання вугілля і сталі та спільнота з атомної енергії Євроатом, які згодом приєдналися до Європейського економічного союзу.

Згідно з постулатом Д. Мітрані [2] економічному розвитку має приділятися більша увага, ніж політичній співпраці. Вчений вважав, що секторальна інтеграція поступово переростає у нову систему з автономною інституційною структурою. Підтвердженням його теорії можна назвати еволюцію європейських інтеграційних відносин від сфери вугілля, сталі та атомної енергетики (ЄОВС, Євратом) до широкої компетенції європейських співтовариств у сфері зовнішньоекономічних відносин (ЄЕС і згодом ЄС). Продовжуючи розробки колег, Е. Хаас, котрий уперше вивів теорію неофункціоналізму, що пов'язувала інтеграцію із поживленням суспільних процесів, діяльністю політичних груп. Він зазначав, що інтеграційні процеси змінюють не тільки форму, але й зміст діяльності, а явище секторальної інтеграції поступово переростає у нову систему з автономною інституційною структурою [3, с.18].

Дослідник, якого по праву називають «батьком Європи» та «першим європейським громадянином», – Ж. Монне вважав за доцільне розпочинати об'єднання Європи з економіки для того, щоб політичні сварки, які неодмінно будуть виникати, не заважали інтеграції. Замість загальної інтеграції він захищав «секторальну інтеграцію», розраховуючи на те, що інтеграція в одному секторі стимулюватиме залучення до цього процесу й сусідніх секторів, внаслідок чого в майбутньому відбудеться активізація цілісної інтеграції держав та регіонів. Ж. Монне був переконаний, що згодом, за сприятливих умов та активної співпраці, секторальна інтеграція зміниться загальною економічною інтеграцією, виступаючи в ролі двигуна об'єднання Європи [4, с. 395].

Головною ідеєю такої моделі є не повна інтеграція – на інституційному рівні або у формі приєднання країни до Європейського Союзу, – а часткова секторально-регіональна інтеграція, що виявляється у вигляді взаємовигідного співробітництва в певному секторі економіки. Тобто варто зазначити, що така модель розглядає євроінтеграцію з позиції секторального співробітництва відповідних сфер чи галузей економіки країн та регіонів на протиположному

повноцінної інтеграції у вигляді залучення держави до участі в інтеграційному угрупованні.

Сучасний дослідник з питань секторально-регіональної моделі інтеграції А. Мокій стверджує, що дана модель інтеграції відповідає тенденціям та умовам, що склалися у всесвітньому господарстві, відповідно до яких найефективнішими формами співробітництва є територіально-виробничі, виробничо-комерційні асоціації, створення спеціальних економічних зон та спільних режимів господарської діяльності, поширених на певну територію, галузь, сферу діяльності тощо [5, с.4]. Таку модель інтеграції, як вважає вчений, можна виділити як найбільш ефективну на сучасному етапі розвитку економіки України, особливо з огляду на те, що на даний момент жодна країна світу чи існуюче інтеграційне об'єднання не готові сприймати Україну в якості повноправного партнера в плані повної економічної чи політичної інтеграції.

Як приклад успішної секторальної інтеграції можна навести досвід "перехідного управління" в енергетичному секторі Нідерландів [6, с.217].

Щодо аналізу європейського напрямку інтеграції України, то в даному аспекті доцільною є реалізація флангово-секторального співробітництва, в якому важливе місце, поряд із інтеграцією регіонів, займають окремі сфери, галузі та сектори економіки. Інакше кажучи, для України актуальними постають питання використання безпосередніх вигоди від часткової інтеграції, тобто можливостей інтегруватися посеCTORально з деякими країнами Євросоюзу, що зацікавлені розвитком співробітництва з Україною та співпраця з якими стане вигідною для розвитку як конкретної галузі зокрема, так і сталого розвитку загалом. На державному рівні також відмічено важливість активізації секторальної інтеграції, про що свідчать елементи Плану дій про співробітництво між Україною та ЄС, а також програмні документи органів державної влади. Так, наприклад, у Стратегії інтеграції України до Європейського Союзу відмічається пріоритетність галузевої співпраці, поряд з іншими, у науково-дослідницькій сфері, енергетичній, промисловій координації дій, кооперації в агропромисловому комплексі. В Угоді про партнерство та

співробітництво між Україною та ЄС також зазначено, що економічне співробітництво повинно зосереджуватися на промисловій кооперації, залученні інвестицій, науці та технічних розробках, наданні освітніх послуг, процесах розвитку АПК, сфери послуг, гармонізації валютної політики, сприянні регіональному розвитку, соціальній кооперації, процесах розвитку малого та середнього бізнесу та забезпечення підвищення рівня життя населення [7].

Отже, окремі форми та напрями секторальної інтеграції країни можуть стати початковим етапом ефективною подальшої євроінтеграції, а також сприяти отриманню максимальних переваг від двостороннього взаємовигідного співробітництва. Тому доцільним є проведення подальшого дослідження з більш детальним вивченням окремих сфер та ринків, що мають великий потенціал для подальшого розвитку в умовах секторальної інтеграції.

Література:

1. Федоришин Н. Ю. Теоретичні моделі міжнародної економічної інтеграції та їх адаптивність до умов перехідної економіки // Збірник наукових праць. – Донецьк: ДонНУ, 2007. – С. 330–338.
2. Mitrany D. The prospect of integration: federal and functional // Functionalism: theory and practice in international relations. – London, the United Kingdom, 1975. – P. 36–86.
3. Haas E.V. Beyond the Nation-state: Functionalism and International Organization // Stanford University Press. – 1964. – 595 p.
4. Садула Л. М. Жан Монне - ідеолог європейської інтеграції / Науковий вісник. – Львів: НЛТУ, 2012. – №22. – С. 394–401.
5. Мокій А. Регіонально-секторальна модель зовнішньоекономічної інтеграції: передумови і стратегія реалізації. – Львів: Коопосвіта, 1999. – 346 с.
6. Данилишин Б. М. Розроблення національних стратегій сталого розвитку: корисний досвід для України // Механізм регулювання економіки. – 2008. – №2. – С. 214–218.